

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9CoCsp/19/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8819201235
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Jusková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8819201235.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Juskovej a členov senátu JUDr. Jany Burešovej a JUDr. Eduarda Valenčina v spore žalobcu: V. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom Sv. V. A. XXX/X, XXX XX W. V., proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpenému: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy a určenie neplatnosti zmluvy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 3Csp/76/2019-60 zo dňa 30.09.2021, takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok vo výroku I. a II.

Zrušuje rozsudok vo výroku III. a IV. a vec vracia v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol takto:

„I. Súd určuje, že Dohoda o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 24.04.2018 je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a je neplatná.

II. Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v bode 8.1. Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 24.04.2018 v znení: "V prípade omeškania Dlžníka (Spoludlžníka 1, Spoludlžníka 2) s úhradou mesačnej splátky alebo jej časti alebo záväzku podľa Dohody o poskytovaní služieb, ak bude uzavretá, je Dlžník (Spoludlžník 1, Spoludlžník 2) povinný zaplatiť Veriteľovi zmluvnú pokutu vo výške 0,04 % dlžnej sumy za každý deň omeškania (t.j. 14,6 % p.a.). Ak sa z dôvodu omeškania Dlžníka (Spoludlžníka 1, Spoludlžníka 2) s úhradou mesačnej splátky o viac ako tri mesiace stali podľa článku 13 ods. 13.1. písm. a) tejto Zmluvy o revolvingovom úvere okamžite splatnými všetky záväzky Dlžníka (Spoludlžníka 1, Spoludlžníka 2) podľa tejto zmluvy a/alebo Dohody o poskytovaní služieb, je Dlžník (Spoludlžník 1, Spoludlžník 2) povinný zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 0,04 % dlžnej sumy za každý deň omeškania (t.j. 14,6 % p.a.)", je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a je neplatná.

III. Súd určuje, že spotrebiteľský úver poskytnutý na základe Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 24.04.2018 je bezúročný a bez poplatkov.

IV. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 100% s tým, že o výške trov konania rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.“

V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal vydania rozhodnutia, ktorým by súd určil, že Dohoda o zrážkach zo mzdy k úverovej zmluve č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 23.04.2018 uzavretá medzi žalobcom a žalovaným je neplatná; aby určil, že úver poskytnutý zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 23.04.2018 je bezúročný a bezpoplatkový, alternatívne, že súd

určuje, že zmluva o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 23.04.2018 uzavretá medzi žalobcom a žalovaným pre množstvo neprijateľných podmienok je neplatná.

Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobca so žalovaným uzatvorili dňa 23.04.2018 Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX. V zmysle uvedenej zmluvy bola žalobcovi poskytnutá čiastka úveru 3.000 eur. Dňa 24.04.2018 uzatvorili strany sporu aj Dohodu o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka (žalobcu) č. XXXXXXXXXXXX, v ktorej sa dohodli, že spoločnosť bude mať voči dlžníkovi pohľadávku, ktorá vznikne tým, že spoločnosť poskytne dlžníkovi na základe žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru/Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX čiastku vo výške 3.000 eur. Na základe tejto dohody je zamestnávateľ dlžníka povinný vykonávať v prospech spoločnosti mesačné zrážky zo mzdy dlžníka, vždy v riadnom výplatnom termíne dlžníka vo výške 108,00 eur mesačne. V bode I. a II. tejto Dohody je uvedené, že dlžník si je vedomý, že uzavretie tejto dohody je dobrovoľné a nie je podmienkou uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere alebo poskytnutia úveru. Spoločnosť vyhlasuje, že uzavretie tejto dohody nevyžaduje ako podmienku uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere alebo poskytnutie úveru. Dlžník má možnosť odmietnuť uzavretie tejto dohody tým, že ju nepodpíše. Dlžník podpisom na tejto Dohode potvrdzuje záujem uzavrieť Dohodu ako prostriedok zabezpečenia a splnenia svojich záväzkov voči veriteľovi tým, že z jeho mzdy budú vykonávané zrážky zo mzdy v dohodnutej výške a tieto priamo poukazované spoločnosti.

Dospel k záveru, že dohoda o zrážkach zo mzdy je neprijateľnou zmluvnou podmienkou v zmysle § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka. Mal za to, že predmetné dohody neboli so žalobcom individuálne dojednané, pretože boli vyhotovené na formulári vopred pripravenom žalovaným, do ktorého sa tak ako do zmluvy o revolvingovom úvere vpisovali iba základné údaje týkajúce sa žalobcu, pričom uvedený formulár žalovaný štandardne predkladá záujemcom o úver, a preto nie je výsledkom negociačného procesu medzi zmluvnými stranami a tak nespĺňa podmienku individuálneho dojednania podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalovaný nepreukázal, že spotrebiteľ bol vopred pravdivo, dostatočne, podrobne a zrozumiteľne poučený o právnych následkoch a dôsledkoch uzatvorenia dohody o zrážkach zo mzdy a zároveň informovaný a že mal skutočnú, reálnu možnosť odmietnuť ju bez negatívnych následkov pre neho.

Po posúdení zmluvnej podmienky používanej dodávateľom v článku 8 bod 1 predmetných zmlúv o spotrebiteľskom úvere dospel k záveru, že ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko nemal za preukázané, že žalovaný so žalobcom dojednanie o zmluvnej pokute osobitne vyjednával.

Zároveň uviedol, že z príslušných ustanovení, konkrétne z ust. 9 ods. 2 písm. j) zákona o spotrebiteľských úveroch vyplynulo, že súčasťou spotrebiteľskej zmluvy musí byť ročná percentuálna miera nákladov (RPMN). V zmluve bola RPMN uvedená vo výške 19,10 %. V rámci skúmania podmienok vykonal prepočet uvedenej RPMN, kde pri výške úveru 3.000 eur, výške mesačne splátky 108,00 eur a počte splátok 36 predstavovala 18,87 %. Z uvedeného teda vyplýva, že RPMN uvedená v zmluve o úvere bola nesprávna a nepravdivá, v neprospech spotrebiteľa. Keďže zmluva o úvere neobsahuje správny údaj o výške RPMN, teda nespĺňa základnú náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere, poskytnutý úver sa v zmysle ust. § 11 ods. 1 písm. d) považoval za bezúročný a bez poplatkov. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku.

2 Proti tomuto rozsudku, a to v celom rozsahu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný Namietal, že žiadny právny predpis účinný v čase uzatvorenia zmluvy a ani v súčasnosti neuvádza, že k uzatvoreniu dohody o zrážkach zo mzdy je potrebná akákoľvek verifikácia či rozhodnutie zo strany súdu. Ani žiadne ustanovenie újného práva neupravuje takúto podmienku pre uplatnenie zrážok zo mzdy na základe dohody uzavretej medzi dodávateľom a dlžníkom. Konštatovanie súdu, že vzhľadom na to, že dohoda o zrážkach zo mzdy sa uplatňuje bez toho, aby zabezpečená pohľadávka prešla predchádzajúcou kontrolou súdom a preto ide o neprijateľnú podmienku, odporuje právnym predpisom. Takúto podmienku žiadny právny neurčil. V kompetencii všeobecného súdu nie je ani určovať takúto podmienku.

Bol toho názoru, že uzavretá dohoda o zrážkach zo mzdy spĺňa všetky zákonom vyžadované náležitosti podľa § 5a ods. 1 písm. a) Zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, na ktorý sa dokonca v predmetnom podaní žalobca odvoláva, teda je uzatvorená vo forme osobitnej listiny, spotrebiteľ bol poučený o dôsledkoch jej uzavretia (bod III), mal možnosť ju odmietnuť (bod II).

Namietal, že z rozsudku je nezistiteľné, prečo súd bez akéhokoľvek vysvetlenia obišiel a zámerne nepoužil § 53b ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 3a nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., ktoré je ustanovením špecificky upravujúcim sankcie v spotrebiteľských vzťahoch, ktoré je spotrebiteľ povinný platiť. Súd prvej inštancie dané ustanovenia nepoužil, a nemôže sa tváriť ani že o nich nevedel, pretože žalovaný na ne odkazoval.

Taktiež z označeného rozsudku nevyplýva, aký vlastne dôkaz súd vykonal na to, aby zistil že hodnota RPM je 18,87 %. V celom rozsahu sa takýto dôkaz neoznačuje. Súd teda nič zákonným spôsobom zistiť nemohol, a preto jeho tvrdenie v bode 40. odôvodnenia je nepodložené, a nedôvodné. Mal za to, že záver súdu o nesprávnej určenej RPMN v neprospech spotrebiteľa nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Navrhol, aby odvolací súd dané rozhodnutie zrušil a vec vrátil na nové konanie a prejednanie alebo aby sám o veci rozhodol tak, že napádaný rozsudok zmení a žalobu zamietne. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov odvolacieho konania a trov právneho zastúpenia v odvolacom konaní.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), preskúmal odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako aj konanie mu predchádzajúce, bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je čiastočne dôvodné.

4. Z obsahu súdneho spisu má odvolací súd za preukázané, že žalobca so žalovaným uzatvorili dňa 23.04.2018 Zmluvu o spotrebiteľskom úvere. V zmysle uvedenej zmluvy bola žalobcovi poskytnutá čiastka úveru 3.000 eur. Celková čiastka, ktorú musí dlžník zaplatiť predstavuje sumu 3.888,00 eur. Ročná percentuálna miera nákladov (RPMN) za úver je vo výške 19,10 %, ročná úroková sadzba úveru je vo výške 17,70 % a priemerná RPMN za úver vo výške 12,54 %. Ročná úroková sadzba úrokov z omeškania je vo výške 5,00 % ročne. Dňa 24.04.2018 uzatvorili strany sporu aj Dohodu o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka (žalobcu), v ktorej sa dohodli, že spoločnosť bude mať voči dlžníkovi pohľadávku, ktorá vznikne tým, že spoločnosť poskytne dlžníkovi na základe žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru/Zmluvy o revolvingovom úvere čiastku vo výške 3.000 eur. Na základe tejto dohody je zamestnávateľ dlžníka povinný vykonávať v prospech spoločnosti mesačné zrážky zo mzdy dlžníka, vždy v riadnom výplatnom termíne dlžníka vo výške 108,00 eur mesačne. V bode I. a II. tejto Dohody je uvedené, že dlžník si je vedomý, že uzavretie tejto dohody je dobrovoľné a nie je podmienkou uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere alebo poskytnutia úveru. Spoločnosť vyhlasuje, že uzavretie tejto dohody nevyžaduje ako podmienku uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere alebo poskytnutie úveru. Dlžník má možnosť odmietnuť uzavretie tejto dohody tým, že ju nepodpíše. Dlžník podpisom na tejto Dohode potvrdzuje záujem uzavrieť Dohodu ako prostriedok zabezpečenia a splnenia svojich záväzkov voči veriteľovi tým, že z jeho mzdy budú vykonávané zrážky zo mzdy v dohodnutej výške a tieto priamo poukazované spoločnosti.

5. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia dohody o zrážkach zo mzdy, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

6. Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

7. Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

8. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

9. Podľa ustanovenia § 551 odsek 1 Občianskeho zákonníka uspokojenie pohľadávky možno zabezpečiť písomnou dohodou medzi veriteľom a dlžníkom o zrážkach zo mzdy; zrážky zo mzdy nesmú byť väčšie, než by boli zrážky pri výkone rozhodnutia.

10. Podľa ustanovenia § 37 odsek 1 Občianskeho zákonníka, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

11. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplynulo, že medzi žalobcom a žalovaným bola dňa 24.04.2018 uzatvorená dohoda o zrážkach zo mzdy za účelom zabezpečenia pohľadávky veriteľa zo

zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzatvorenej medzi stranami sporu dňa 23.04.2018. Žalobca predmetnú dohodu o zrážkach zo mzdy, ako aj úverovú zmluvu podpísal v ten istý deň, teda 23.04.2018.

12. Na úvod považuje odvolací súd za dôležité uviesť, že inštitút dohody o zrážkach zo mzdy je legitímnym zabezpečovacím prostriedkom a ak neexistuje hoci len potenciálne riziko vymoženia nezákonného či inak nečestného plnenia, je tento inštitút prípustným prostriedkom, ktorý umožňuje s obídením súdneho procesu siahnuť na majetok dlžníka. Ak však existuje čo i len hrozba vymoženia nečestného plnenia, je dôvod chrániť spotrebiteľa pred hroziacim rizikom. Hrozba vzniku ujmy postačuje z toho dôvodu, že o tom, či pohľadávka existuje a v akej výške nerozhoduje nestranná inštitúcia ale spravidla podnikateľ a je značne problematické až na úrovni nezistiteľnosti, kedy tento inštitút obchodník aktivuje.

13. Základnú charakteristiku spotrebiteľských zmlúv upravuje Občiansky zákonník v ustanovení § 52. Častou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Žalovaný má v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a v priebehu konania nebolo žalovaným preukázané, aby úver poskytol žalobcovi za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti žalobcu.

14. Dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov hoci uzatvorená na samostatnom tlačíve má charakter štandardnej zmluvnej podmienky používanej žalovaným pri uzatváraní zmlúv o spotrebiteľských úveroch so spotrebiteľmi. Je právne bezvýznamné, či takáto dohoda vyplýva zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo z osobitnej zmluvy. Občiansky zákonník v ustanovení § 53 ods. 2 za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia nepovažuje také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Na uvedenom nemení nič ani tá skutočnosť, že dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov bola uzatvorená na samostatnom tlačíve. Toto tlačívo malo typový formulárový charakter, ktorý žalobca nemohol ovplyvniť. V prípade nepreukázania opaku zo strany dodávateľa zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

15. Odvolací súd je toho názoru, že predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov bola uzatvorená na predtlačenom formulári v čase uzatvorenia zmluvy o úvere a žalovaný ničím nepreukázal individuálny charakter tohto dojednania. Napriek skutočnosti, že v bode I. a II. tejto dohody je uvedené, že dlžník si je vedomý, že uzavretie tejto dohody je dobrovoľné a nie je podmienkou uzavretia zmluvy, možnosť odmietnuť uzavretie tejto Dohody je len iluzórna, nakoľko z bežnej praxe vyplýva, že pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv, veritelia poskytujú úvery iba v tom prípade, že spotrebiteľ zároveň podpíše aj dohodu o zrážkach zo mzdy. Tak tomu bolo aj v tomto konkrétnom prípade. Ak má byť takáto dohoda o zrážkach zo mzdy pre spotrebiteľa záväzná, je potrebné, aby s ňou vyslovil súhlas a oboznámil sa s jej obsahom. Na konštatovanie, že sa spotrebiteľ so zmluvnými dojednaniami dohody o zrážkach zo mzdy oboznámil, nestačí vyhlásenie spotrebiteľa vo formulárovej zmluve o tom, že bol s podmienkami oboznámený.

16. Je potrebné si uvedomiť, že spotrebiteľ sa pri realizácii dohody o zrážkach zo mzdy dostáva do pozície subjektu strácajúceho právo disponovať so svojim vlastným majetkom reprezentovaným príjmom dosahovaným za výkon svojej pracovnej činnosti. Navyše, pri zrážkach zo mzdy nie je možné preveriť, či sú zo mzdy zrážané len tie finančné nároky, ktoré dodávateľovi aj prináležia a nie aj tie, na ktoré nemá právny nárok, a to s poukazom na potrebu riadneho vyhodnotenia spotrebiteľskej zmluvy. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje veriteľovi dosiahnuť uspokojenie pohľadávky siahnutím na majetok dlžníka bez predchádzajúceho odobrenia súdom či inou nezávislou inštitúciou. V podstate ide o exekúciu majetku s tým rozdielom, že ju nevykonáva súd ale spravidla podnikatelia. Pritom ide okrem iného aj o otázku, či dlh existuje a v akej výške. Výšku dlhu veriteľ sám diktuje, vykonávajú sa zrážky zo mzdy dlžníka a dlžník nemá možnosť ich priamo zastaviť. Dlžník je tak vystavený jedine konaniu a rozhodovaniu podnikateľa naviac zainteresovaného vo vlastnej veci a o vlastnom zisku. Tieto okolnosti opodstatňujú obzvlášť obozretnosť pri vykonávaní ex offo súdnej kontroly čestnosti dohody o zrážkach zo mzdy.

17. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok újného práva, a to ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť

ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v procese zrážok zo mzdy, na základe dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje veriteľovi získať plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok, plnenia, na ktoré veriteľ nárok nemá, a to bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad.

18. Ak by vnútroštátne právo umožnilo obísť takéto preskúmanie prostredníctvom uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy, išlo by o pozbavenie smernice 93/13/EHS jej užitočného účinku.

19. Na zdôraznenie správnosti tohto záveru odvolací súd poukazuje na znenie písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C-30/12, Valéria Marcinová/POHOTOVOSTĚ, s.r.o.: „Článok 6 smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vo svetle efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni uplatňovaniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu nekalosť zmluvných podmienok v zmluve o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy, alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátneho súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy. Článok 4 a 14 smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonom, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú efektivity v tom zmysle, že bránia uplatneniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu súlad zmluvy o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy s ustanoveniami preberajúcimi do vnútroštátneho právneho poriadku článok 4 uvedenej smernice alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy.“

20. Nič nebráni judikovať klauzulu ako neplatnú (§ 53 ods. 5 OZ), hoci má základ v znení zákona akou je aj dohoda o zrážkach zo mzdy. Dôležité sú okolnosti jej zakotvenia v zmluve a význam ostatných zmluvných podmienok (Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí; čl.4 smernice Rady 93/13 ES o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

21. Zmluvná podmienka môže byť posúdená ako neprijateľná, a teda neplatná v zmysle § 53 ods. 1 a 5 OZ aj vtedy, ak vychádza z dispozitívnej normy a odkláňa sa v neprospech spotrebiteľa, keď v súvislosti s ostatnými zmluvnými podmienkami umožňuje vymôcť plnenia, na ktoré veriteľ nemá nárok, ako je tomu aj v predmetnom prípade (V tejto súvislosti treba uviesť, že na účely určenia, či je zmluvná podmienka vylúčená z pôsobnosti smernice 93/13, je úlohou vnútroštátneho súdu, aby overil, či táto podmienka odráža ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré platia medzi zmluvnými stranami bez ohľadu na ich voľbu alebo ustanovenia, ktoré sa uplatnia automaticky, to znamená v prípade, ak neexistujú odlišné ustanovenia, ktoré si zmluvné strany v tomto ohľade dohodli (pozri v tomto zmysle rozsudok RWE Vertrieb, EU:C:2013:180, bod 26). So zreteľom na predchádzajúce úvahy treba na štvrtú otázku odpovedať tak, že článok 1 ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvná podmienka obsiahnutá v zmluve, ktorú uzavrel predajca alebo dodávateľ so spotrebiteľom, je vylúčená z pôsobnosti tejto smernice len vtedy, ak uvedená zmluvná podmienka odráža obsah záväzného zákonného alebo regulačného ustanovenia, čo overiť prináleží vnútroštátnemu súdu; bod 79., 80. rozsudku SD C-34/13 Monika Kušionová proti SMART Capital a.s.).

22. Predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy síce má svoj základ v znení zákona, no v predmetnom prípade však hrozilo riziko, že na základe realizácie dohody o zrážkach zo mzdy by došlo k vymoženiu plnení zo zmluvy o úvere, na ktoré veriteľ nárok nemá.

23. Pokiaľ sa týka zmluvnej pokuty zakotvenej v bode 8.1. zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 24.04.2018 uzavretej medzi stranami sporu odvolací súd uvádza, že percentuálne vyjadrenie výšky zmluvnej pokuty (0,04 % dlžnej sumy za každý deň omeškania (t.j. 14,6 % p. a.)) naozaj vzbudzuje podozrenie, že takto dodávateľ obchádza zákon, nakoľko zmluvná pokuta nie je dohodnutá jasne a určito, čo je v rozpore s § 544 ods. 2 a § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a preto je správny právny záver súdu prvej inštancie o tom, že sa jedná o neprijateľnú zmluvnú podmienku, čo spôsobuje neplatnosť zmluvnej pokuty.

24. Pokiaľ ide o formu dojednaní zmluvnej pokuty, odvolací súd konštatuje, že samotný podpis zmluvy o úvere nemožno považovať za splnenie podmienky preukázania individuálne dojednanej zmluvnej podmienky. Dojednanie o zmluvnej pokute je nepochybne súčasťou formulárovej zmluvy o úvere. Občiansky zákonník obsahuje demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok. To znamená, že súdu nebráni žiadna prekážka, aby vyvodil dôsledky zo zmluvného dojednaní štandardnej formulárovej zmluvy, ak spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalobca ako spotrebiteľ a ako slabšia strana sporu, nemal možnosť participovať na vytvorení formulárovej zmluvy a nepochybne je z hľadiska informovanosti a vyjednávacej pozície slabšou stranou. V zmluve o spotrebiteľskom úvere v článku 8 je upravené dojednanie o zmluvnej pokute. Už len samotné zakotvenie v rámci formulárovej zmluvy nevyvoláva žiadne pochybnosti o tom, že nejde zo strany spotrebiteľa o osobitne vyjednanú zmluvnú podmienku.

25. Zároveň odvolací súd dodáva, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj súdov Slovenskej republiky je v zásade prípustné uplatňovanie takýchto obchodných podmienok, v ktorých si zmluvné strany môžu dohodnúť obsah práv a povinností, ktorými sa vzájomne budú riadiť, pričom tieto práva a povinnosti sú obvykle obsiahnuté priamo v zmluve, pričom nie je vylúčená ani aplikácia všeobecných, či iných obchodných podmienok, na ktoré zmluva môže odkazovať. Uvedené uplatnenie obchodných podmienok však nie je neobmedzené, ale naopak, právna úprava stanovuje zákonné limity. Pre spotrebiteľské zmluvy platí, že nemôžu obsahovať dojednaní, ktoré sú v rozpore s požiadavkami v dobrej viere alebo znamenajú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, ďalej také, s ktorými sa spotrebiteľ nemá možnosť oboznámiť pred podpisom zmluvy a pod. Ak majú byť takéto v danom prípade zmluvné dojednaní žalovaného súčasťou zmluvy, ktorá na ne odkazuje, v prípade, aby boli záväzné, je potrebné vyjadriť s nimi súhlas zmluvných strán, musí k nemu pristúpiť oboznámenie sa s ich obsahom, ktoré samotné oboznámenie však nepostačuje len na konštatovanie a vyhlásenie spotrebiteľa vo formulárovej zmluve o tom, že bol s podmienkami oboznámený.

26. Odvolací súd je toho názoru, že dojednaná zmluvná pokuta je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. V zmysle ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka je neplatná. Z neplatnej zmluvnej podmienky tak nevzniklo žalobcovi právo na plnenie a žalovanej povinnosť plniť. Pre posúdenie dojednaní zmluvnej pokuty ako zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve z hľadiska jej neprijateľnosti nie je podstatné, či reálne dôjde k porušeniu povinnosti.

27. Zároveň odvolací súd upozorňuje žalovaného, že v zmysle § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach, za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, je dodávateľ povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie.

28. Uvedenú zmluvnú podmienku judikovali za neprijateľnú viaceré súdy Slovenskej republiky a vzhľadom na upravenú povinnosť zdržať sa používania zmluvnej podmienky, ktorá bola určená za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti alebo nepriznania plnenia dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky v § 53a Občianskeho zákonníka, odvolací súd považoval všetky námietky odvolateľa uvedené v odvolaní za neopodstatnené.

29. Žalovaný namiesto porušovania zákazu ďalšieho používania neprijateľnej zmluvnej podmienky ju však naďalej používa tak, že z nej uplatňuje práva na súde.

30. Pokiaľ sa týka záveru súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti predmetného spotrebiteľského úveru pre nesprávne uvedenú výšku RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere zo dňa 23.04.2018 odvolací súd uvádza, že postup súdu prvej inštancie pri posudzovaní výšky RPMN nebol správny. Nejedná sa o údaj založený na porovnaní s inými údajmi. Výpočet RPMN môže byť správny alebo nesprávny, teda v súlade alebo v rozpore so zákonom. V tomto smere absentoval argumentačný základ, ktorý by umožňoval posúdiť správnosť alebo nesprávnosť postupu súdu prvej inštancie pri

výpočte výšky RPMN. Odvolací súd poznamenáva, že vlastnou činnosťou -výpočtom prostredníctvom kalkulačky v súdnom registri dospel k takmer totožnému záveru o výške RPMN, a to 19,09 %, aká je uvedená žalovaným v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere. Poznamenáva taktiež to, že v neprospech spotrebiteľa nie je ak je údaj o výške RPMN v zmluve uvedený vo vyššom percentuálnom vyjadrení ako by správne mal byť uvedený.

31. Z týchto dôvodov nepovažoval odvolací súd záver súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti predmetného spotrebiteľského úveru pre chybnú uvedenú výšku RPMN za správny.

32. S poukazom na uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I., II. ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP, potvrdil a vo výroku III. a v súvisiacom výroku IV. zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b) a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

33. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom bude opätovne posúdiť či predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere spĺňa náležitosti vyžadované zákonom o spotrebiteľských úveroch.

34. Súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

35. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie o náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie, ako aj odvolacieho konania (§ 396 ods.3 CSP).

36. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.